

MIRJANA ĐURĐEVIĆ

6011. A.L.

Copyright © 2011, Mirjana Đurđević
Copyright © 2011 ovog izdanja, LAGUNA

V. M. M.

BIBLIOTEKA
MERIDIJAN
Knjiga 32

Sadržaj

Prolog.....	9
1. V□J.....	11
2. V□B.....	23
3. Arhitektonska tabla.....	39
4. Oni dani.....	49
5. .:Br. Dulence.....	57
6. Stamena.....	67
7. Otac i sin.....	83
8. Soba izgubljenih koraka.....	93
9. Samospavlivanje po Gledstonu.....	111
10. Bez sanovnika.....	123
11. <i>House of Fun</i>	127
12. Beležnica sa zlatnim heruvimom.....	139
13. Parapakao.....	149
14. Na sifražetskoj kaldrmi.....	161
15. Šta zna dete šta je pola veka.....	169
16. Čovek sa šeširovom.....	179
17. Komasonska zavera.....	187
18. Statistika.....	207

19. Vatromet za Nesmina.....	211
20. Gradnja Hrama.....	225
21. Veliki transport.....	231
22. Jelečkinje-Karnačkinje, koga ćete?.....	243
23. Zakletva.....	253
 Epilog.....	 257
 Mali i nepotpuni pojmovnik primenjene masonologije..	 259
 <i>O autorki</i>	 285

Prolog

„Da se uspava?“, čovečuljak u kućnom kaputu kroz zamagljeni cviker baci žalostan pogled na belog maltezera koji se kao prošac opružio po kanabetu.

„Da se uspava“, tiho potvrdi visoki pedesetinesnogodišnjak povijenih ramena, sve gledajući u patos, malo u stranu. Tačnije, u svoju veterinarsku torbu spuštenu kraj desne noge.

Ni pola sata kasnije, čovečuljak, advokat Dušan Nikolajević, sada obučen za ulicu – dunklgrao letnje odelo od lakog gabardena za svaki dan, uštirkana košulja i golubijesiva kravata – ali gologlav, zaboravio je šešir, zamišljeno hoda Gračaničkom. Fifi veselo trčkara pred njim, kô vaskrsô, cima kaiš, žurba mu je da stigne do Kalemegdana, ima tamo zakazane šuge s golubovima.

Doktor Timotije Spasić, profesor Veterinarskog fakulteta, toga je dana već uspavao četiri kera, pet mačaka, jednog papagaja aru, tek nabavljenog u Parizu, i par običnih domaćih štiglica, celo jato akvarijumskih ribica... Prethodnih dana –

ni broja im se ne zna. Sada, već dobrano iscrpljen, tera parkarda uz Aleksandrovu, sporo napreduje, dvaput mu se i torba strovalila sa došoferskog sedišta zbog naglog kočenja, svi kao da su poludeli, samo mu iskrsavaju pred kola. Koga će gore, poviše *Lipovog lada*, da uspavljuje? Jedino komšijske kokoške, Popovići ne drže kućne ljubimce, lekarska posla.

Time se završava njegova višednevna neugodna misija, koja, doduše, životinje ostavlja žive i zdrave, ali zato vlasnike, ili bar glave porodica, na velikim mukama. Do sutra u podne i otvaranja rada...

1. V□J

.:Br.* Branislav i .:Br. Borislav razmenjivali su preko oltara poglede nedostojne Braće. Gnjavatoru, mislio je Branislav, iskucao si Građevinski dnevnik od najmanje deset stranica bez proreda, sricaćeš, šuškaćeš i škripaćeš nam ovde dok svi ne zaspimo, kao da nemamo danas prečeg rada. Cirkusante, mislio je Borislav, ne možeš da dočekaš svoju tačku, glumataćeš nam ovde bar u tri čina, malo ti bulevarskog pozorišta, kao da nemamo danas prečeg rada. Ugaonik na oltaru primakao je krake za koji stepen, skupio se od ovalikih grubosti, u čijoj se unakrsnoj vatri našao, a bogme i od tog prečeg rada koji je sledio, najtežeg sa kojim se Velika Loža** *Jugoslavija*, kodirano V□J, susreće od kada postoji. Sklopljeni šestar i još neotvorena Sveta knjiga, na tom istom oltaru, nisu se obazirali, ritual otvaranja lože primiče se kraju, uskoro i oni treba da zaigraju, valja se koncentrisati...

.:Br. Branislav Nušić, Veliki Besednik,** ponovo sevu okom u pravcu severoistoka, poprilično ljutito za nekoga ko

* Vidi *Mali i nepotpuni pojmovnik primenjene masonologije* na kraju knjige.

** Ibid.

*** Ibid.

uopšte nije živ. Velikom Neimaru Svih Svetova* predstavio se 19. januara 5938. A.L.,** ima tome više od dve godine. Što se, ne samo po pogledu, već ni po čitavoj njegovoj pojavi ni pošto ne bi moglo zaključiti. Nušić izgleda, pribogu, kao na najboljim foto-portretima :.Br. Milana Jovanovića, onim s početka veka, guste, tamne kose začešljane natraške, velikog, povijenog cincarskog nosa kojeg starenje još nije sasvim ušiljilo, oborenih veđa a našušurenih brkova. U punoj snazi. Ni nalik spečenom matorom spadalu koga je preklane sva Srbija oplakivala, a Veliki Rizničar iz kase odbrojao pet stotina dinara za crno platno, u koje je bilo zamotano celo Narodno pozorište. Ono što u ovom prizoru odudara od starih fotografija nije ljutiti pogled, ni smoking ukrašen kolajnom sa otvorenom knjigom o plavoj traci, pa čak ni vezena bela kecelja, obrubljena jednako plavo, o njegovom pasu, voleo je on vazda da se slika nakićen, komedijant, već položaj desnice, obučene u belu rukavicu, koja nadlanicom gotovo dodiruje podbradak, lakat je u vazduhu, u visini ramena. Još samo levu ruku da digne uvis, ličio bi na opštinskog pandura u paradnoj uniformi kad o svetkovinama regulisava saobraćaj na Terazijama. Levica je, međutim, nezainteresovano visila niz telo.

Pogled, koji mu je preko trokrakog svećnjaka uzvraćen u pravcu jugoistoka, bio je razmrljan, gust i težak, kakav bi pa i bio nakon što prođe kroz debela sočiva naočara Velikog Sekretara, :.Br. Borislava Pekića. Tek njegova pojava izaziva nedoumicu i jezu. Prosed gospodin sa izraženim zaliscima poviše izbornog čela i sa već pomenutim naočarima velike dioptrije, koje samo što ne spadnu sa premršavog trouglastog lica, čije donje teme krasi, ili prikriva jareća bradica, u

* Ibid.

** Ibid.

čemu ih sprečava jedino nos izašao iz iste cincarske modle kao i Branislavljev. Ko bi rekao da je Borislav u profanom* životu tek desetogodišnje dete, bezbrižno i bezazleno kao da nema baš nikakvih tajni.

:.Br. Timotije Spasić opet pilji u patos, opet malo nakošo, pogledom gladi froncle na radnom tepihu,** Đakoni nisu bili baš najuredniji, a nije ni čudo, neregularna situacija, svi su ovde pometeni, Velikom Prvom Nadzorniku je malo pre toliko drhtala ruka dok je palio sveće da je to... A tek Veliki Muzički Majstor, sve vreme pušta *Simfoniju Eroicu* :.Br. Ludviga van B., potpuno neprikladno, tako se, pričaju, i onomad kočoperio u Loži Velikih Oficira...***

Iz raspoloženja Braće poslednjih dana, dok im je raznosio poruku Velikog Majstora, Timotije Spasić naslućuje da će rad trajati do u duboku ponoć, u najdoslovnijem smislu. Neki su bili žalosni, poput malenog :.Br. Dušana Nikolajevića, kolokvijalno-ložinski Dulenceta. Eno ga stoji preko puta, na severozapadu, tužan kao da je na Fifijevom opelu. Daleko bilo, Fifi je mlad, zdrav i lepo negovan psić, pomeri se s mesta Brate Timotije, javi mu se glas prof. dr Spasića u glavi.

Ali pomeranja s mesta nije bilo, ne u Hramu. Nekima kao da je laknulo, oni će glasati za predlog Velikog Veća bez uzimanja reči, ali takvih je bilo malo. Većina Braće ipak je izrazila nezadovoljstvo, gotovo ljutnju. Pa i on sam. Šta sam ti ja, Veliki Poštar za jednokratnu upotrebu? Glasnik za loše vesti?, umalo se obrecnuo na Velikog Sekretara, malog Boru, kada mu je ovaj dao zaduženje od Velikog Majstora da unapred obavesti Braću delegate o predmetu današnjeg

* Ibid.

** Ibid.

*** Ibid.

vanrednog rada, ne bi li se valjano pripremili i zauzeli stavove. S druge strane, svestan je da u ovom času njegova veterinarska torba obezbeđuje preko potrebnu diskreciju, i inače obilazi gotovo svaku viđeniju beogradsku kuću u kojoj vode računa o zdravlju svojih ljubimaca, te njegova pojava ne izaziva sumnju kod suseda. Čak ni kod suseda Braće koja ne drže životinje, torba je zapravo lekarska, za ozbiljnije intervencije prima u svojoj privatnoj ordinaciji, u Ulici Alekse Nenadovića. Sa treće strane, opet, bi mu i žao malog Bore, čija bi dužnost, makar i nepisana, čisto logički gledano, zapravo bila da obaveštava Braću u ovakvim ekstremnim slučajevima. Ali Veliki Sekretar ima strogu majku. Poznaje gospođu Pekić. Pre neku godinu joj je štrojio mačora naživo, a ona asistirala a da trepnula nije, držala je sina gvozdenom rukom, pod kojom mališa teško da raspolaže svojim profanim vremenom. Klaviri, jezici, izložbe, lektire... jedva da stigne na poljanče, da pojuri za krpenjačom sa ostalom decom – mada se za malog priča da radije ode sam u kafanu i naruči limunadu – a nekmoli da joj izmakne na tri dana, koliko je on potrošio na taj poštarski posao, i to autom, Bora će na šofersku dozvolu popričekati još...

I ko je uopšte smislio ovoliku zbrku, razgalami se na jednom prof. dr Spasić u Timotijevoj glavi, da sedimo ovde zajedno u loži, mrtvi sa živima i još nerođenima, nepismeni sa akademikima, imućni sa sirotinjom, dede sa unucima, samo nam francuske sifražetkinje fale da zaigravaju kankan po radnom tepihu! Sa koga je na ovoliku blasfemiju munjevito reagovalo Svevideće Oko*, jedan kratak ble sak, nevidljiv za ostalu Braću, bio je dovoljan da otera prof. dr Spasića tamo gde mu je mesto, neka se dere on na svoje studente, i ostavi Brata Timotija na miru, da sa desnom

* Ibid.

rukom u beloj rukavici pod sopstvenim grlom, a levom položenom niz telo, spokojno sačeka početak rada.

Spokoj je preko potreban i Dulencetu Nikolajeviću. Stoji, kao i obično, na severnoj strani, drugo sedište od astala Velikog Drugog Nadzornika, .:Br. Adolfa Stipčevića, u profanom životu, ako je to profano, katoličkog biskupa iz Zagreba, na službi u Crkvi Sv. Antuna na Crvenom krstu. I saradnika Kraljevske obaveštajne službe, što je svakako profano da profanije biti ne može.

Ili je bolje reći viri, ivica drvene ograde koja razdvaja sedišta od ritualnog dela Hrama doseže mu još malo pa do ruke u šegrtskom stavu*. Dulence bi više voleo da je istočnije, prema centru zbivanja, kao što sedi u svojoj matičnoj loži, ali on se našao među delegatima vanredne skupštine najpre po luftonskoj** liniji, svestan je da nekoj Braći to malo ide uz nos, pa neće da se gura, nego gde ima mesta. Tuga koja ga je juče ophrvala, tokom nenadane posete Brata Timotija, nema nameru da ga pusti čak ni ovde, na svetom mestu. Ovde gde su svi njegovi prijatelji, jedini koje ima. Sem Fifija, koji teško podnosi njegova tajanstvena izbivanja iz kuće i ostavljanja sa sluškinjom. Eto, bar će se neko, Fifi, radovati ovoj tragediji što sledi, teško uzdahnu Dulence. Braća bar imaju porodice, žene, decu, unuke, svima će biti lakše nego njemu. Njemu, koji se zbog svog gotovo patuljastog rasta nikada nije ženio, iako su neke opajdare, visoke toliko da su mu mogle jesti trešnje sa šešira, svojedobno pikirale na dobro razrađenu advokatsku kancelariju njegovog pokojnog oca.

Eno ga stoji preko puta, u drugom redu, i sa razumevanjem ga gleda kao da mu čita misli. Pa on više neće vidati ni

* Ibid.

** Ibid.

tatu!? Dulencetova stopala, u ručno rađenim ševro cipela-
ma broj 37, dotad pod idealnim pravim uglom* – namestio
ih je uz ivice najbliže mermerne ploče uglačanog crno-be-
log** pada dvorane, to ga je još otac u detinjstvu naučio, ve-
žbali su u kuhni, na pločicama – nekontrolisano se počeo
sastavljati, a kolena grčiti, ruka pade na grudi, celo telo kao
da je krenulo da se skupi u fetalni položaj. Umalo da nestane
iza ograde, naočigled... Bio bi to veoma nedostojanstven
prizor, da ga srećom nije predupredio Veliki Drugi Nadzor-
nik, svojim karakterističnim širenjem nozdrva i podiza-
njem obrva.

Sto Velikog Drugog Nadzornika, sa leve strane od Jaki-
na,*** koji je, opet, levi stub na ulazu u Solomonov hram,****
dakle lože, ni dva metra od Dulenceta, bio je već propisno
osvetljen trokrakim svećnjakom, te čovečuljak odlično vidi
ne samo preteće grimase Brata Adolfa Stipčevića, već i sre-
brni čekić i mrtvačku lobanju, niže, u polusenci. O tome ka-
ko su mu tek Nadzornikove alatke u ovom času delovale
preteće, nema potrebe govoriti, iako Dulence i u po noći iz
sna probuđen ume nepogrešivo naizust da izdeklamuje nji-
hova prava, suštinski miroljubiva značenja. Kako god, on se
hitro ispravi, infinitezimalno izduži i zauze pravilan stav.
Ima radova na kojima mu se pričinjava da je Veliki Drugi
Nadzornik tu isključivo da bi njega nadzirao, na čemu mu
je danas zahvalan, umalo da pred Braćom napravi budalu
od sebe.

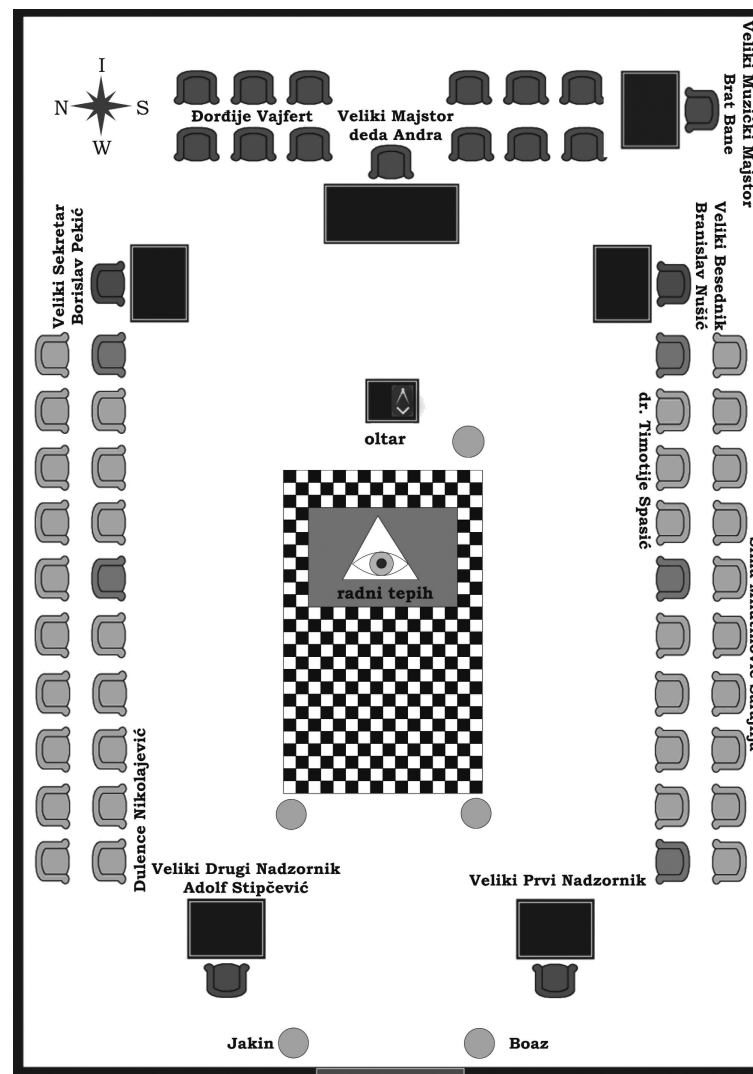
Umalo da je napravi od sebe i sam Veliki Drugi Nadzornik,
i njemu je popustila pažnja, upravo mu je Veliki Ceremonijal

* Ibid.

** Ibid.

*** Ibid.

**** Ibid.

Majstor, koji stoji do njega, bezglasno došapnuo „Čekić!“, na šta je Adolf Stipčević munjevito zgrabio čekić sa stola i prislonio ga na grudi.

Dulence je odahnuo, na tren se bio poplašio da je Hrvat krenuo s čekićem pravo na njega. Veliki Majstor se kod oltara taman bio ispetljao sa Jovanskim jevanđeljem, ugaonikom i šestarom i završavao znak. Nema oči i na leđima, da je tri puta Veliki Majstor, nije me mogao videti, pomisli Veliki Drugi Nadzornik s olakšanjem, dok se Najuvaženiji i Moćni korakom starca, što i jeste, lagano kretao prema svom stolu na istočnoj strani Hrama.

Bang! Bang! Bang!

Srebrni čekić oglasio je da je svet profanih napušten.

„Loža je otvorena. Braćo moja, neka nam je dužnost u pameti i neka Veliki Neimar Svih Svetova blagoslovi ovaj čas. Završite znak!“ Velika Loža *Jugoslavija* pamti i odlučnije glasove Velikih Majstora nego što je to glas .:Br. Andre Dinića. Pred klupom predviđenom za goste, uz sam istočni zid Hrama, a predsedavajućem za leđima, jedini današnji gost, počivši Počasni Veliki Majstor Velike Lože *Jugoslavija*, .:Br. Đordije Vajfert, samo umorno sklopi oči, pa se jednovremeno sa ostalom Braćom šegrtski samoprekla preko grla desnom rukom i konačno sede.

Vazduh u Hramu zatalasa jedno kolektivno bratsko auaaaaa! od olakšanja što se višeminutno nepomično stajanje u stavu konačno završilo, a Vajfertov naslednik, Veliki Majstor Andra Dinić nastavi: „Brate Veliki Sekretaru, pročitaj nam Arhitektonsku tablu* sa našeg poslednjeg rada.“

* Ibid.

Borislav Pekić ustade, a tek je seo, ispravi kolajnu sa dva ukrštena pera, koja mu je o plavoj vrpici nakrivo visila sa premršavog vrata, pročisti grlo, pa ga zatim iznova prekla, uze pregršt papira sa stola, Arhitektonsku tablu koju Branišlav Nušić posprdno naziva Građevinski dnevnik, smatrajući zapisnike Velikog Sekretara preopširnim i dosadnim, te započe:

„Najuvaženiji i Moćni Veliki Majstore, Veoma Uvaženi Veliki Oficiri, Uvažene Starešine Poštovanih Loža i Braćo Delegati! Pred nama je Arhitektonska tabla Vanrednog zasedanja Skupštine Velike Lože *Jugoslavija*, održane 3. maja 5940. A. L.“, što je, da ne bude zbrke, običan, profani 3. maj 1940. godine, „u ovom istom Hramu.

Tačka 1.

*Uvaženi Majstor .:Br. Dragoljub Manojlović izvestio je da je shodno odlukama Velikog Veća od 26. marta 5940. A.L. □ Sloga, rad i postojanstvo vanredno unapredila trojicu braće jevrejske nacionalnosti iz reda Kalfé u red Majstora i jednoga iz reda Šegrta u red Kalfé pa u red Majstora. Istovremeno je jedan od novouzdignutih Majstora zatražio razrešnicu, a □ Majstora mu po hitnom postupku odobrila časni otpust za potrebe afilijacije.**

Tačka 2.

Uvaženi Majstor .:Br. dr. Sveta Kićevac izvestio je da je shodno odlukama Velikog Veća od 26. marta 5940. A.L. □ Pobratim vanredno unapredila dvojicu braće jevrejske nacionalnosti...“

Usledilo je dvadesetak tačaka jednake sadržine, smenjivala su se imena loža i brojevi, Borislav čita i čita i čita, ravnim, prozuklim glasom, Braća ga odavno ne slušaju, odreda zapali

* Ibid.

u stanje kontemplacije, u ništa, dobroano potpomognuti Velikom Muzičkim Majstorom, Bratom Banetom, koji je Velikom Sekretaru još pustio muzičku podlogu?!

Taj stvarno od jutros ima lutke, pomisli prof. dr Spasić, izaziva li izaziva. Što kanda nikome ne smeta, ni naglupom Velikom Majstoru ni Braći? Istini za volju, a i zašto bi? Ta u maju su već saslušali iste te izveštaje u interpretaciji samih Uvaženih Starešina, a koju nedelju pre toga i izvodili svečane radove u svojim ložama prilikom prekorednih unapređenja Braće, jasno je zašto. Mnoga Braća Jevreji spremaju se da napuste zemlju, pa čak i oni koji za sada nemaju konkretnih planova uzimaju tu mogućnost u obzir, treba im omogućiti da se na novim prostorima što lakše integrišu u masonski život i rad. A šta je bolja preporuka od *lavlje pandže*?*

Oko odluke Velikog Veća o vanrednom uzdizanju jevrejske Braće bilo je i manjih polemika u nekim ložama, najviše u splitskom *Jadraniu* i zagrebačkom *Prometeju*, ali to ovde znaju samo njihove Uvažene Starešine i Braća Delegati, što su u svojim izvješćima prećutali. Zašto bi pominjali kada se *summa summarum* radilo o jednom jedinom vanrednom unapređenju, gotovo anonimnog Brata, liječnika sa Zrinjevca. Samo bi izazvali tipičnu burnu reakciju Prethodnog Velikog Majstora, svežepočivšeg Dušana Miličevića, koji na svu sreću, mudročću Najvaženijeg i Moćnog ili administrativnom greškom, ko bi ga znao, nije ni dobio poziv za današnji skup.

Jedini koji ovde pažljivo sluša jeste prof. dr Spasić, Brat Timotije je nekud odlutao sa ostalima. Ne zato što će čuti nešto novo, problem iznuđenog rasejanja Braće Jevreja je već mesecima na dnevnom redu, nego naprosto, on nije

* Ibid.

bio delegat lože *Pobratim* na prethodnom vanrednom radu, pa koristi priliku da zbraja...

»...«

Tačka 28.

Za reč se javio Najvaženiji i Moćni Veliki Majstor .:Br. Andra Dinić i osudio učestale slučajeve indiskrecije koju pojedina Braća čine u profanom svetu po masonskim stvarima. Tako su i ove poslednje, veoma delikatne odluke, već u toku nepuna 24 časa bile poznate izvesnim profanim ljudima, koji su ih zatim javno iznosili u kafani i u širem društvu.

Neki put su to pak bile gospođe iz profanih kuća, koje su po frizerajima i soareima obelodanjivale detalje rada V□J. Podsetio je Braću da su pri pristupanju slobodnim zidarima, pa i u drugim prilikama, položili zakletvu na tajenje onoga što su u Hramu, na radovima i u masonskim krugovima videli ili čuli. Citatio: 'Šta može s pravom da se pomisli i reče o Braći, koja pretenduju da su časni ljudi i selekcija društva u kome žive, kad ne ispunjavaju ni osnovne dužnosti jednog vaspitanog a to li poštenoga čoveka i masona? Ta Braća verovatno i ne pomišljaju kakve posledice njihova indiskrecija može imati za našu jevrejsku Braću, pa i za celu našu ustanovu.'

Uputio je apel Braći da se najozbiljnije čuvaju svake indiskrecije, bilo pred profanima bilo pred bivšim članovima naših Radionica, bilo pak u krugu svojih porodica...«

Jao, kad Soka ovo bude čula, pomisli dr Spasić.

2. V□B

Soka ne samo da je sve ovo već odavno čula, mnogo pre svog supruga Timotija Spasića, već je i dejtvovala. Kao što dejtvoje i danas, jednoveneno dok Veliki Sekretar, Borislav Pekić, čita i čita...

Gospođa Sofija Spasić, za prijatelje Soka, magistra farmacije i vlasnica apoteke *Neven*, a supruga dr Timotija Spasića, profesora Veterinarskog fakulteta, sve to u profanom životu, u onom drugom, tajnom, upravo predsedava radu Velike Lože *Bratanice*, kodirano V□B.

Na okupu ih je ukupno sedam, kao i u vreme kada su je osnovala, pre nekoliko godina, ali u nešto izmenjenom sastavu. Ako bi ko, sasvim logično, pomislio da je ime ove evidentno komasonske* družbe nastalo iz želje ovih gospođa i gospođica da u svemu oponašaju slobodne zidare, grdno bi se prevario. Naime, ideja o osnivanju ženske lože, pa shodno tome i njeno ime, nastali su izvorno u glavama gđe Soke Spasić i gđice Božane Perić, njene *bratanice*, koju su Spasićevi, budući da svoje dece nisu imali, a Sokin brat Milutin poginuo u poslednjim danima Velikog rata, podigli i

* Ibid.

odškolovali – upravo završava disertaciju iz međunarodnog prava – otud je od malih nogu upućena u teča Timotijeve masonske tajne. Igrala se s keceljicom...

Sve dok je nije uhvatio. A tetka joj posle, kad je tur pre-stao da joj bridi, objasnila. Pa su otad *bratanicama* zvale sve svoje male ženske tajne.

Od te nevine šale mic po mic izrodila se prvo loža *Bratanice*, gde je naziv lože dakle simbol za *tajnu*, a ne tamo neke muške sestre, il Sestre,* jednako je uvredljivo. Ukratko, gđa Soka je na izletima i balovima, koje je za Braću i Sestre povremeno organizovala što Timotijeva loža *Pobratim*, što Velika Loža, nepogrešivo vrbovala još tri istomišljenice, tu je bila i Ana Depolo, a Božana je regrutovala svoju prijateljicu Ružicu. Soka je aklamacijom proglašena za Tetku, ostale su bile Bratanice. Vremenom su proširile posao, svetlost je upaljena** u još tri lože, prostorno organizovane: loža *Rozenkrstašice*, sa sedištem na Crvenom krstu, okuplja članice sa Istočnog Vračara; loža *Dorćolske alamanje* dame iz starih delova grada; dok loža *Savamale* drži Savamalu i šire, Zapadni Vračar. Sve pod pokroviteljstvom lože *Bratanice*, koja je s pravom ponela titulu Velike Lože.

U čijim je prostorijama rad upravo u toku, predsedava Velika Tetka, .:Br. Sofija Spasić. Gde .:Br. ima značenje Bratanica a ne Brat.

Prostorije su, ako ćemo da budemo sitničavi oko svojinskih odnosa, zapravo pozajmljene. Od Timotija, muža Velike Tetke, doduše, on o tome ne zna ništa. Kako bi pa znao, masonke su *zaista* tajna organizacija, a ne samo deklarativno, kao oni deda-Andrini, tamo, u Garašaninovoj 8, svi

* Ibid.

** Ibid.

beogradski vrapci cvrkuću raspored njihovih okupljanja, kad je ko ušao, kad ko zakasnio...

Sedište Velike Lože *Bratanice* pažljivo je odabrano, Alekse Nenadovića 32, ogroman promet kroz haustor, ko bi još primetio *određene* dame što povazdan ulaze i izlaze iz zgrade – u prizemlju Sokina apoteka *Neven*; prvi sprat advokatska kancelarija *Došen i sinovi*; drugi sprat stan i ginekološka ordinacija doktorke Vere Milovanović, koja je i sama Bratanica iz lože *Rozenkrstašice*, koga ćeš da kooptiraš ako ne prvi komšiluk; konačno, treći sprat, stan Spasićevih i Timotijeva veterinarska ordinacija, koja većito zvriji prazna zbog njegovih obaveza na fakultetu i u loži *Pobratim*, idealno za Hram Bratanica. Uključujući i crne i bele keramičke pločice na podu.

Soka je volela da Bratanicama prepričava anegdodu o postavljanju tih pločica, pre skoro dvadeset godina – za Timotijevu privatnu praksu morao je da nastrada veliki salon, ajd vadi parket, uvodi vodu... Došao na kraju majstor, keramičar, da pogodi posao, te kakve ćete, te treba li i uza zid oko česme, te ovo, te ono, dođoše na kraju i do boje. Crne i bele, kaže Timotije. Normalno ili u šreh?, pita majstor i podozri-vo ga gleda. Pa može i normalno, spetljao se Timotije. Samo po sredini, zaokružene redom crnih, pa onda bele do zidova? E može tako, laknulo Timotiju. Onda vam je pravilnije da budu u šreh. Na ovo je Timotije samo stao treptati, siroma, bio je tek mlad mason. A razmera? Kakva sad razmera? Odnos širine i dužine. U šreh, *pravilna* razmera, morala je da se umeša Soka, jer od isprepadanog Timotija vajde nije bilo, iako, pošteno, uopšte nije znala kako će to ispasti.

Kao kod pola Beograda, sa razumevanjem je klimnuo keramičar, a onda joj, kada ga je ispratila i dala mu avans za materijal, zahvalio sa: „Živa mi bila, *majstorice!*“ Tad joj je

već prevršilo, pa ga je stavila gde mu je mesto rečima da ovde nikakvih *majstora* nema, da je ona magistra farmacije a njen suprug docent na Veterinarskom fakultetu. Biće, biće, namignuo je ovaj u pravcu buduće ordinacije u kojoj su ostavili Timotija i zaždio niz stepenice. I vidi sad šta je od majstorskog proročanstva ispalo, Timotije dogurao do Milosrdnika lože *Pobratim* i tu se zakucio vo vjeki vekov, dok ona... Velika Tetka!

Od masonskih alata ovde imaju i radni tepih, veliki heklani stolnjak na stilizovane grane akacije,* koji im je za unošenje svetlosti, električne, dakako, nisu na groblju da pale sveće, darivala gđa Vera Dinić, u profanom životu *sorela*** Velikog Majstora Velike Lože *Jugoslavija*, Andre Dinića. U Velikoj Loži *Bratanice* u zvanju Velike Babe, ne zbog svog uticaja u muško-masonskim vrhuškama, već zbog toga što ni na radovima ni u manje formalnim prilikama iz usta ne vadi svog unuka, malog Andru, koga na-prosto obožava.

Na nos im se već popela s tim razmaženim derištem, Andra pa Andra, ali joj ne zameraju, prvo zato što je vole, drugo, agilna bakica je glavni izvor informacija sa vrha Bratstva, digresije na malog Andru su jedina cena kojom se vesti moraju platiti. Deluje ona i obrnuto, al neprimetno za Braću. Oficir za vezu, rekli bi profani, samo kad bi mogli da zamisle ovu dobrodušnu i veselu sedamdesetogodišnju gospođu, uvek sa urednom sedom ondulacijom, koja obožava šarene svilene haljine – u bilo kakvoj uniformi. Uostalom, Bratanice ne nose uniforme, zašto bi, pa one su žene.

Vera Dinić vrbovana je među prvima, čista slučajnost ili *miraculum*, teško je reći. Tek, bila je rešila da malom Andri,

* Ibid.

** Ibid.

tada petogodišnjaku, kupi kera, želelo dete. Pa je pažljivo, dakako na svoju ruku, pregledala matrikule* članova svih beogradskih loža i tako pronašla Brata Timotija Spasića, ko će najbolje umeti da odabere rasu za malog Andru nego profesor Veterinarskog fakulteta, koji predaje *male životinje*.

Da li su kerovi male ili velike životinje, već nije mogla da pretpostavi, ali u matrikuli je stajala i adresa privatne prakse, Alekse Nenadovića 32, ne ište leba da prošeta. Tako je Vera zapravo sama ušetala u ovu prostoriju, ima tome... mali Andra baš sutra puni dvanaest. Sa gosn Timotijem se nikada nije lično upoznala, pitanje da li i deda Andra – profano, kućno ime Velikog Majstora – uopšte zna da on postoji, ali je tog dana nenadano stekla dve nove divne prijateljice, tetku i bratanicu, i odavde otišla sa prekrasnim crno-belim – biće da su ipak neke više sile umešale prste – štenetom, mešancem.

Naime, Božana i njena tetka Soka većito skupljaju neke kućice i maćice po ulici, oporavljaju ih i dele okolo, evo i sad jedna ulična mačka, ziftcrna, s povređenom šapom leži u kutiji uz istočni zid Hrama, predviđen za goste, i čeka da se omaci, samo što nije.

Velika Kesa Velike Lože *Bratanice* i ujedno Tetka lože *Dorćolske alamunje*, .Br. Ana Depolo, nema previše razumevanja za ove humanitarne aktivnosti, rečju, ne pada joj na pamet da za njih odreši kesu Bratanica. I to ne zbog toga što sama ne voli životinje, naprotiv, nego zato što zna da bi se u suprotnom Božana i Soka tek rastrčale okolo da skupljaju nove, preteruju, eto zato.

Oficirski čin Kesa, pa tako i Velika Kesa, kod Bratanica nosi dvostruka zaduženja. Ana je ujedno i Rizničar i Milosrdnik u muško-masonskim terminima, od samog početka

* Ibid.

im je jasno da će jedino u sukobu interesa ovih dveju funkcija račun Bratanice uvek biti na pozitivnoj nuli. Takođe je zaslužna i za osnivanje *Dorćolskih alamunja*, druge po redu lože koja je osvetlila beogradsko žensko slobodnozidarsko nebo. Pa je, shodno tome, i ložina Tetka.

Neće još dugo biti, sprema se u emigraciju pred nacističkom najezdom, zbog čega se neka seta nadvila nad Velikom Ložom *Bratanice*, već pola godine. Sa Sokom i Božanom je od prvoga dana, a kako i ne bi bila, ona je osoba od najvećeg Sokinog poverenja, vodi joj knjige još od otvaranja *Nevena*. Diplomirana računovođa zagrebačke Visoke ekonomsko-komercijalne škole, vodi knjige u bar još deset malih beogradskih firmi, isključivo ženskih, tako je nekako ispalo, nije imala baš nikakvih sifražetskih namera kada je, uprkos muževljevom protivljenju, odlučila da se zaposli kako bi imala svoj dinar, koji redovno ostavlja na stranu, za crne dane, kao da im je namalerisala, pa su zaista i došli.

Da je Anin muž, Marko Depolo, dorćolski antikvar, zaljubljenik u krš i lom, kako ona kaže, takođe mason, večiti Kalfa u jednoj od bneibritskih loža, * Soka je shvatila slučajno, negde u trećoj godini poznanstva sa Anom, koje je tada već bilo preraslo u iskreno prijateljstvo. Anina ćerka Marija se jedno vreme, na fakultetu, družila sa Božanom, ali se rano udala i sa mužem, aktivistom *Hašomer hacair* pokreta, iselila se u Palestinu. Posle toga se njen otac potpuno povukao u sebe, kao da je on jevrejska majka, a ne Ana, zapustio i radnju, i sinagogu, i ložu...

Na nagovor žene, a po odluci Velike Lože *Bratanice* o kojoj ne može ni da sanja, ipak se lane afillirao u regularnu beogradsku ložu *Istina*, dakle pod deda-Andrinu kapu, da bi za manje od tri meseca prošao i vanredno unapređenje

* Ibid.

jevrejske braće u red Majstora. Opet po odluci Velike Lože *Bratanice*. Pa nek još neko kaže da Velika Tetka i Bratanice ne dejstvuju, dok oni tamo pale sveće.

Istini za volju, rituale imaju i Bratanice. Za njih je zadužena .:Br. Viki Draškocijeva, Božanina najbolja prijateljica, sa činom Velikog Gudala. Ova uspešna violončelistkinja, i jednako uspešna šahistkinja – što je manje poznato u beogradskim mondenskim krugovima, koji se najpre bave njezinom izuzetnom lepotom i time kako joj dobro stoji kad objaše čelo – pristupila im je kasnije, nakon što je završila konzervatorijum u Beču. I nakon što ih je .:Br. Ružica Z. napustila. Doduše, časno, udala se u Zagreb za jednog Brata iz lože *Libertas*, da bi zajedno osnovali prvu mešovitu komasonsku ložu na prostorima Jugoslavije, ložu „*Pitagora*“, pod pokroviteljstvom ni manje ni više nego Velike Lože *Le Droit Humain** iz Pariza.

Ovo su, treba li reći, Bratanice smatrale za svoj najveći uspeh od osnivanja, u stalnom kontaktu sa Ružicom vredno rade na tome da i same dobiju pokroviteljstvo iz Francuske. A za to im je, svesne su, ipak potrebno malo više ritualnog rada i discipline. Viki Draškoci se pokazala kao odličan izbor u vezi sa tim pitanjem. Preciznošću šahovskog velemajstora, a samo je majstor, razmešta Bratanice po loži, okreće stolove i postavlja alatke, smišlja znakove i lozinke, ne gubeći nijednog trenutka iz vida ključnu reč kada su masonke u pitanju – *konspiracija!*

Ako bi sada ko nepozvan banuo u ordinaciju dr Spasića, zatekao bi samo sedam žena iz boljih kuća, različitih doba, kako sede oko dugačkog četvrtastog astala zastrtog heklanim stolnjakom i kartaju se. Da, i piju kafu, neke i puše. Na Severu, u čelu stola, nesrećno fiksiranog za patos u pravcu

* Ibid.

pogrešnom za tačno 90 stepeni – dr Spasićevog plehanog stola za intervencije, koji se prekrivanjem radnim tepihom, ručnim radom Velike Babe, pretvara u simbol... videće se čega – sedi krhka, kratkovida, mlada žena pravilnih crta lica, po svemu neupadljiva osim po naočarima sa tankim zlatnim okvirom, .Br. Božana Perić, Velika Tajnica. Što osim sekretarskih poslova obuhvata i zaduženja Ispovednice, Prve i Druge Nadzornice, Đakonke... ukratko, Božana je devojka za sve ono što nije u opisu rada ostalih Bratanica. Ama bratanica *en général*.

Pred njom je debela crna sveska, u koju svojim finim, pravničkim krasnopisom upisuje – rezultate kartanja?! Ili se bar tako čini. Radi se zapravo o Svetom pismu i Arhitektonskoj tabli zajedno. Na tu se svesku Bratanice zaklinju pre početka rada, na šta bi se uostalom i zaklinjale ako ne na hroniku sopstvenog delovanja? Prve stranice sveske ispisanе su, doduše, nekakvim kartaroškim šarama, profana imena Velikih Oficirki, ispod njih neki brojevi, table... Ovo je još uvek slabo mesto u konspiraciji, smatra Viki i radi na rešenju problema. Koja se to igra igra usedmoro, a podrazumeva i table, što uistinu označavaju koliko je koja Bratanica puta uzela reč?

Table su, međutim, morale biti uvedene zbog .Br. Save te – Save Damjanov, Velike Alapače i Tetke lože *Savamala*, koja drži propisani Jug, vizavi Velike Tajnice.

Doslovni prevod Velika Besednica nije se mogao primeniti ni na nju lično, ni na njene obaveze. Punašna četrdesetogodišnja usedelica, nešto lakšeg morala ali vesele naravi, za sebe s pravom govori, isključivo pred Bratanicama, daka ko, ali opet previše često, da je jedna uzduž i popreko masonka. Njenih muških srodnika, Damjanovih, ima tušta i tma razbacanih po svim beogradskim ložama. Nijedan od

njih nije daleko dogurao, najpre zbog indiskrecije. Jednojajčani joj brat bliznac, isto Sava – kršteno Savatije – čak je i izbačen iz lože *Dositej Obradović* po § 70,* oni su kanda familijarno brbljivi i skloni tračarenju, o asotiji i da ne govorimo.

I Saveta baštini ovu osobinu, ali je s neke treće strane povukla ka redu i disciplini, što je čini idealnom Velikom Alapačom, makar za spoljašnji rad. Precizno raznosi dogovorene abrove po varoši, nikad joj se suvišna reč ne omakne, tuđe upija kao spužva i vraća ih u ložu... E to je problem. Svaki čas se javlja za reč. Ili se upravo dosetila šta je negde čula, ili cepa dlaku po Konstituciji,** ili nešto treće, kako god, zbog nje su uvedene table. Kad ti Božana udari uzduž petu tablu, ima da čutiš dok i ostale Bratanice ne postignu *svetu vertikalu*.

Velika Tetka sedi levo od Velike Tajnice, na Istoku kao što i treba. Kraj nje je, što zbog godina što zbog deda Andre, pa shodno tome i Istoka, Velika Baba, gospođa Vera. Preko puta, u sredini riđokosa Velika Kesa tužnih očiju i porcelanske puti, Ana Depolo. Desno od nje Veliko Gudalo, Viki Draškoci, a levo, što dođe tačno naspram Velike Tetke, sedi njihova najtajanstvenija Bratanica, .Br. Ljubica Pekić, Velika Metla.

Ona im je došla sama. U vreme dok su još bile obična loža *Bratanice*. Bilo je rano proleće, jedan dan malo pred podne, u ordinaciji je već bilo desetak žena, očekivale su se još neke. Zbog toga je Soka nehajno otvorila vrata na drugo zvono, nisu u tim prvim godinama još bile razvile mere opreza, doduše, davala je sluškinji slobodan dan uvek kada imaju rad... Pred vratima je mirno stajala doterana visoka,

* Ibid.

** Ibid.

vitka mlada žena, mogla je tek preći tridesetu, ali sa prvim znacima sedih u kosi.

„Vi ste?“, Sofiju Spasić je teško zbuniti, ali tom prilikom zbunjenost nije ni pokušala da sakrije.

„Ljubica Pekić, nastavnica matematike. Mogu li da vam se pridružim?“, odgovorila je ova, kao da je najprirodnija stvar na svetu upadati na sastanke tajnih društava, i pružila ruku.

Soka nije imala druge već da je prihvati. Dugačku, finu ruku s malešnom belom rukavicom natučenom na vrhove prstiju?!

„Ništa vas ne razumem? Tražite doktorku Milovanović? Ona je sprat niže“, pokušala je da se snađe, iako je dr Vera Milovanović već bila unutra, sa ostalim Bratanicama.

„Ne, vas tražim. Ja sam luftonka. Odnosno mogla bih biti“, brzo se ispravila.

Soku je tek sad uhvatila panika. Da je pred njom stajao kakav muškarac, bila bi ubeđena da je agent masonske tajne policije, ako tako šta uopšte postoji. Ovako...

„Ama kako...“, započela je, pa stala. Ne zna ni šta je započela.

„Eh, kako, preko sina.“ Sad je žena zastala, razmišlja nekoliko sekundi. „Teško ću vam objasniti, to je nekako... unatraške. Verujte mi na reč, lakše je ne objašnjavati.“

Ova je luda, to je jedino objašnjenje. A Sofija Spasić ima meko srce za sve nemoćne i bolesne, životinje i ljude, makar bili i otmeno obučene visoke mlade žene sa smaragdnom mindušama, malo preterano za podne, i dečijim rukavicama, malo preterano *en générale*, pomisli a reče:

„Gospođo Pekić, hoćete li da uđete u trpezariju na časak, da uzmete slatko i vode? Mogu li da pozovem nekog vašeg... Ako se ne osećate najbolje...“ Grozničavo razmišljaše kako

diskretno da pozove doktorku Milovanović da izađe do trpezarije i pogleda, ona će znati šta se radi u ovakvim slučajevima.

„O, gospođo Pekić, dobar dan želim! začu se glas Save Damjanov i trupkanje nogama po predsoblju, vazda je bila buca, nosi iz kujne poslužavnik sa lenjom pitom, i gviri preko Sokinog ramena. „Odlučili ste da nam se pridružite?“

Sofija vidi sebe, ko s lusteru da se gleda, kako se samo izmiče u stranu i propušta – Sava će joj za ovo platiti – tu gospođu Pekić koja maršira, čekaj, ne maršira, ona vuče desnu nogu nekako... još je i hroma, sirota.

„Oprostite, nisam mogla baš bosa.“ Žena je zastala posle tri koraka, okrenula se i sada joj ljubazno izgovara ove gluposti. Iju! I preti joj rukom da će je zaklati!? Načisto luda, opasna i hroma. Sirota.

Iako već uveliko Tetka, Sofija tada još nije znala da je to što je njoj izgledalo kao hramanje – *korak učenika*.^{*} Timotije ipak ponešto i krije, posebno detalje koji mu se ne čine dostojnim. Izuvanje levih cipela^{**} i klanje, na primer. Sve nedostajuće ritualne karike sastavila joj je Ljubica Pekić, nekoliko meseci kasnije, kada je stekla puno Tetkino poverenje.

Poverenje Bratanica, ili bar većine prisutnih onoga dana, Pekićka je imala odmah. Kako se pojavila na vratima ordinacije, najmanje šest glasova horski je zagrajalo isto što i Sava Damjanov u predsoblju: „Dobar dan, gospođo Pekić! Odlučili ste da nam se pridružite?“ Među njima je bila i Baba, deda-Andrina, što je Tetku potpuno obezoružalo. Pekićka je skromno ali odlučno potvrdila i dok je Soka došla k sebi već je sedela na stolici preko puta njene, strogi Zapad,

* Ibid.

** Ibid.

gde sedi i dan-danji. Velika Metla. Oficir za bezbednost Velike Lože *Bratanice*.

Tetka i Tajnica, Soka i Božana, posle su danima vodile čitavu istragu i saslušanja prisutnih Bratanica, posebno onih koje su Pekičku pozdravile. Ispostavilo se da nijedna, pa čak ni Damjanova, što se graniči s neverovatnim, ta u glavu zna ceo Beograd, ne zna odakle je *tačno* zna, ali da nekako znaju da je slobodna, časna žena na dobrom glasu, u svemu dostojna slobodnozidarki. Jedna je rekla *osećam*, druga *nešto iznutra* mi govori, treća mogu *ruku u vatru*... Pritom je i sama Soka imala čisto racionalnu nervozu povodom krajnje neobične situacije, dok je, priznaje sebi, prema samoj Pekički počela da gaji potpuno suprotno osećanje od onog inicijalnog – sirota luda žena kojoj treba pomoć. Naprotiv, osećala se kao da je *ona* stavljena pod zaštitu *sirote lude*. Retko joj se događa da svoja osećanja ne ume sebi da objasni. Još ređe da za tim i ne oseća potrebu. Ipak se poverila Božani, koja je samo podigla naočari višlje na nos i zamišljeno rekla: „I ja se osećam isto.“

Nova pometnja nastala je prilikom zvanične inicijacije Ljubice Pekić. U prijavni list je, u rubriku adresa, upisala Cetinje?! A samo nekoliko dana pre toga, Sofija, Božana i Sava Damjanova, ova poslednja iz čiste ženske znatiželje a ne iz formalnih razloga, posetile su Pekičku u njenom stanu u Malajničkoj sedam. Muža joj, visokog državnog činovnika, namerno su izbegle, u tome se Bratanice razlikuju od Braće, porodica nipošto ne sme da zna. Ali su se upoznale sa njenim malim sinom, četvorogodišnjakom lepo vaspitanim do granice starmalosti.

Mamino buduće luftonče, komasonsko, ljubi ga tetka Soka, baš je sladak, pomislila je Tetka, i bajagi dovela u neki logički red Pekićkin suludi nastup sa belom rukavičicom

onaj dan pred njenim vratima. Ona je to zbog mališe, hoće da mu otvori put... Potvrda je stigla i u prijavnom listu, kao jedini razlog za svoje pristupanje Bratanicama navela je *brigu za sina!*? Neobično, ali bože moj, materinska posla. Međutim, to Cetinje...

„Ljubice, nešto ste se zabunili, ovde piše...“ Tajnica Božana je pokušala da joj vrati formular.

„Znam šta piše, ostavite tako“, Pekička nije htela da ga primi.

„Ali vi živite...“

„Znam gde živim. Na Cetinju“, slabo se nasmešila.

„U Malajničkoj!“, umešala se Tetka uspravljajući se, upravo je bila promenila novine kućetu koje je u to vreme lečila u Timotijevoj ordinaciji, dakle Hramu, Velikom Sekretarijatu i još ponečemu. Dosta joj je više bilo tih Ljubićinih budalaština.

„Ostavi, Sofija. Znam gde živim“, pomirljivo joj je rekla ova, već su bile prešle na *per tu*.

„U Malajničkoj!“

„Dobro, u Malajničkoj, ali neka ostane Cetinje.“

„Zašto?“

„Zbog budućnosti.“

„Selite se na Cetinje?“

„Ne. U stvari da. I da i ne. Ne umem da ti objasnim, to je... ali neka ostane.“

„Zbog budućnosti?“

„U stvari zbog istorije.“

„Zbog čega?“ Soka je proključala, umalo glas da podigne.

„Pusti, tetka“, prekinula ju je Božana. „Može da piše šta hoće. Zbog... Konspiracije!“

„Tako je, zbog konspiracije“, Ljubica Pekić je odahnula jer je rešenje pronađeno. A Tajnica odnela prijavni list,

takav kakav je, da ga zaključa sa ostalim tajnim papirima Bratanica, dole u apoteku *Neven*, u kasu s otrovima.

Koji sat kasnije gospođa Ljubica Pekić zvanično je postala .:Br.

Koji mesec kasnije Metla.

Koju godinu kasnije Tetka lože *Rozenkrstašice*.

I Velika Metla Velike Lože *Bratanice* u isto vreme.

U tom svojstvu sedi i danas, preko puta Velike Tetke, jednako zabrinuta kao i sve ostale.

„Ama kako sad neće da traži časni otpust, majku mu staru?“ Velika Tetka valjda po treći put danas postavlja Ani Depolo, Velikoj Kesi, jedno te isto pitanje. A ona samo što se ne rasplače, nikad je takvu nisu videli, njena su sva knjigovodstva, uključujući i emotivna, uvek u dlaku sravnjena po vertikali i horizontali. Danas se ništa ne slaže.

„Neće i neće. Zainatio se. Kaže stid ga je. Ti dobri ljudi su ga za tri meseca proizveli u Majstora, što njegovi u *bnei britu* nisu hteli godinama, i sad tako da im vrati. Kaže, ne može.“

„I šta sad? Putujete li uopšte?“ javlja se Veliko Gudalo, Viki Draškoci, logičnim pitanjem, i pali šestu cigaretu.

„Naravno da putujemo.“

„Ne možeš bez toga, a vreme curi. Kako da traži afilijaciju *tamo*, kako ti da nađeš posao, kako... Ne može!“ Velika Tetka je pala u vatru. Sava Damjanova već peti put prevrće šolju, što je znak da traži reč, ništa od toga, pa da je stoput Velika Alapača, Velika Tajnica Božana munjevito upisuje table i zbraja, naćekaće se još, nije trebalo onoliko da toroče na početku rada. „Moramo nešto da preduzmemo.“

Bratanice se, sve sem Pekićke, kao po komandi okrenuše prema poslednjoj instanci, Velikoj Babi, koja se bila nešto

ućutala. Ajoj, Vera je zadremala! Sve češće joj se to dešava u poslednje vreme, godine.

„Ne brini, Ana, imaće časni otpust“, Velika Metla, Ljubica Pekić, zagrlila je uznemirenu ženu i tiho joj šapuće, valjda da ne probudi Veliku Babu. „Ništa ne brini, imaće, *znam*, veruj mi.“

Kako je Velikoj Babi promakao dnevni red današnje Vanredne skupštine Velike Lože *Jugoslavija* nije teško zaključiti – celu se nedelju bakće sutrašnjim rođendanom malog Andre. Malo je nejasnije kakvim se žensko-masonskim poslovima baktala Velika Tetka, kad nije stigla s mužem reč da razmeni danima. Kako god bilo, neodgovorno je sa njihove strane, time su natovarile Ani veliku i bespotrebnu sekiraciju na pleća.

Ništa bez Velikih Metli. Ana Depolo je podigla oči prema Ljubici Pekić i zahvalno je pogledala, horizontala i vertikalna su se sravnile.